

**Teknologia
teollisuus**

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Teknologiateollisuus ry

3.2.2015

Järjestöjen yhteinen kannanotto perusopetuksen digitalisaatiokehityksen vauhdittamiseksi

Nykytilanteen analyysi

Peruskoulun tulee mahdollistaa oppilaille hyvät valmiudet tietoyhteiskuntaan. Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa ja opetuksessa vahvistaa oppilaiden luovuutta, valmiutta yhdessä tekemiseen, kriittistä ajattelua ja kansainvälisyyttä. Ne ovat kaikki taitoja, jotka korostuvat tulevaisuuden nopeasti muuttuvassa työelämässä. Kyse on myös tietoyhteiskunnassa tarvittavien välttämättömien tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitojen oppimisesta.

EU:n komission teettämän tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttöä selvittäneen vertailevan tutkimuksen (2013) mukaan suomalaisissa kouluissa on hyvät tietoliikenneyhteydet, mutta oppilaskohtaisten laitteiden määrässä Suomi sijoittuu vain EU-maiden keskitasolle. Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisessä opetuksessa olemme jääneet selvästi jälkeen muista maista.

Kuntaliiton selvitys peruskoulujen ja lukioiden tieto- ja viestintäteknologian tilanteesta (2013) osoittaa, että koulujen ja erityisesti kuntien välillä erot teknologiavarustuksessa sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisessä opetuksessa ovat suuria. Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus ovat pyrkineet edistämään tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttöä rahoittamalla erilaisia kehittämishankkeita. Aktiiviset edelläkävijäkoulut anovat ja saavat rahoitusta laitehankintoihin ja kehittämissuunnitelmiin. Olisi erittäin tärkeää saada mukaan myös ne koulut, jotka eivät hyödynnä tieto- ja viestintäteknologiaa opetuksessa.

PISA-tutkimuksen mukaan suomalaisnuorten osaaminen on edelleen OECD-maiden parhaimmista. Kouluviihtyvyydessä Suomi sen sijaan on heikoimpien joukossa. Opetuksen ja oppimisen tulisi perustua innostavaan oppimisympäristöön, joka hyödyntää tämän päivän lapsille ja nuorille luontaisia tapoja oppia. Tieto- ja viestintäteknologiaa ei pidä tarkastella yksinomaan välineenä, vaan mahdollisuutena, joka avaa opettajalle erilaisia pedagogisia vaihtoehtoja kehittämään oppimista. Tieto- ja viestintäteknologian avulla voidaan huomioida entistä paremmin erilaisia oppijoita ja oppimistyyliä sekä luoda yksilöllisiä oppimisen polkuja.

Perusopetuksen rahoituksesta ei saa enää leikata

Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen korostuu vuonna 2016 käyttöön otettavissa perusope-

tuksen opetussuunnitelmissa. Osaamis- ja oppimistavoitteiden toteuttaminen edellyttää tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa.

Koulutuksen järjestäjien ja koulujen lähtökohdat sekä opettajien valmiudet uudistuksen toteuttamiseen ovat hyvin erilaiset. Uudistusten toimeenpano vaatii panostuksia sekä valtiolta että koulutuksen järjestäjiltä. Perusopetuksen rahoituksesta ei saa leikata tulevana vuosina.

Digivalmiuksien kehittämisessä tarvitaan uudenlaisia toimintamalleja

Digiaikaan siirtyminen edellyttää uudenlaisen yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämistä kouluissa. On tuettava yhdessä tekemisen ja yhdessä oppimisen käytäntöjä. Opettajia on aktivoitava työssä, kehittämishankkeissa ja koulutuksessa syntyneiden hyvien toimintatapojen, pedagogisten mallien ja teknisten ratkaisujen jakamiseen. Osa kouluista on jo tällä hetkellä osaamiskeskuksia, jotka levittävät osaamista paikallisesti. Vastaavia käytännönläheisiä ja kustannustehokkaita malleja tarvittaisiin lisää. Koko koulu yhteisön digitaalisen osaamisen kehittämisessä tulee ennakkoluulottomasti hyödyntää hyviä kokemuksia yritysten ja opetuksen järjestäjien kumppanuudesta sekä oppilaiden osaamista ja näkemystä.

Opettajien peruskoulutuksessa tulee huomioida nykyistä vahvemmin tieto- ja viestintäteknologian käyttö opetuksessa. Opettajien täydennyskoulutusresursseja tulee kohdentaa tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttöön liittyvän osaamisen vahvistamiseen.

Omien päätelaitteiden käyttö peruskouluissa sallittava

Peruskouluissa on käytössä 2,84 tietokonetta 10 oppilasta kohden. Oppilaiden omien laitteiden käyttö opetuksessa on vielä harvinaista. Omien laitteiden käyttö tulee sallia opetuksessa, vaikka oppilailta ei perusopetuksen maksuttomuuden perusteella voida niitä edellyttää. Oppilailla, joilla ei ole omaa laitetta, tulee olla yhdenvertainen mahdollisuus kaikkeen perusopetukseen liittyvään työskentelyyn koulun tarjoamalla laitteella. Opetushallituksen on annettava selkeät ohjeet oppilaiden omien laitteiden hyödyntämisestä perusopetuksessa.

Sähköisten oppimateriaalien korkeampi arvonlisävero hidastaa siirtymistä digiaikaan

Peruskoulujen oppimateriaaleista vasta murto-osa on sähköisesti käytettäviä. Arviot sähköisen oppimateriaalin osuudesta vaihtelevat viidestä prosentista vajaan 30 prosenttiin. Sähköisen oppimateriaalin käytön lisäämiseksi sähköisten kirjojen myyntiin sovellettava arvonlisävero (24 %) on alennettava samalle tasolle kuin paperille painettujen kirjojen myyntiin sovellettava vero (10 %).

Kansallinen toimenpideohjelma perusopetuksen digitalisaation vauhdittamiseksi

Hallituksen on käynnistettävä perusopetuksen digitalisaation vauhdittamiseksi kansallinen toimenpideohjelma, joka tukee uusien oppimiskäytäntöjen ja -ympäristöjen kehittämistä ja hyödyntämistä sekä koulujen toimintakulttuurin uudistamista. Valtakunnallinen muutos voi onnistua vain kaikkien tasojen sitoutuessa yhteisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Hallituksen taholta tarvitaan selkeä tahtotila ja strategiset askeleet käytäntöön.

Johtaja Ilkka Oksala, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Puheenjohtaja Olli Luukkainen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Johtaja Mervi Karikorpi, Teknologiateollisuus ry